

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
ítélete**

Az ügy száma: Gfv.VII.30.574/2017/7.

A tanács tagjai: . Vezekényi Ursula a tanács elnöke
. Tibold Ágnes előadó bíró
. Osztovits András bíró

A felperes:)

A felperes képviselője: Dr. Szabó Balázs Gábor ügyvéd)

Az I. rendű alperes:

A II. rendű alperes:

A III. rendű alperes:

Az I. rendű alperesek képviselője: Nagy és Kiss Ügyvédi Iroda ügyintéző: dr. Nagy Szilárd ügyvéd

A per tárgya: szerződés részleges érvénytelenségének megállapítása

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél: az I. rendű alperes

A másodfokú bíróság neve és a felülvizsgálni kért jogerős határozat száma: Fővárosi Ítéltábla, 20.Gf.40.022/2017/6. számú ítélet

Az elsőfokú bíróság neve és határozatának száma: Fővárosi Törvényszék, 17.G.42.692/2015/21. számú ítélet

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős ítélet felülvizsgálati kérelemmel érintett rendelkezését – a perköltségre is kiterjedően – hatályon kívül helyezi, és az elsőfokú bíróság ítéletét e részében is helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg 15 napon belül az I. rendű alperesnek 25.400 (huszonötezer-négyszáz) Ft másodfokú perköltséget, valamint 82.700 (nyolcvankétezer-hétszáz) Ft felülvizsgálati eljárási költséget.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [1] 2005. június 22-én a felperes és a III. rendű alperes mint adósok és az I. rendű alperes mint hitelező deviza alapú kölcsönszerződést, és annak biztosítására a felperes és a II-III. rendű alperesek mint zálogkötelezettek, valamint az I. rendű alperes mint zálogjogosult jelzálogjog szerződést kötöttek.
- [2] A kölcsönszerződés 1.4. pontja - többek között - az alábbi rendelkezést tartalmazza:
„Felek kijelentik és kötelezik magukat arra, hogy bármely elszámolási vita, illetve banki igény kielégítés esetére, vagy a jelen okirat szerinti kölcsönből mindenkor fennálló kölcsön és egyéb tartozás mértékére, a folyósítás tényleges időpontja, a teljesítési kötelezettség lejáratának megállapítása, valamint bármely egyéb, a közvetlen bírósági végrehajtás céljából szükséges tény, adat megállapítása tekintetében az Adós Banknál vezetett számlái, és a Bank nyilvántartásai, könyvei alapján készült közjegyzői okiratba foglalt ténytanúsítványt fogadják el, mint közhiteles, aggálytalan tartalmú bizonyítékot.
Ennek megfelelően a kölcsön és járulékaik nem, vagy nem szerződés szerinti megfizetése esetén a végrehajtás alapjául szolgáló, mindenkor fennálló kölcsön-, és járuléktartozást, továbbá a fent hivatkozott tényeket jelen okirat mellett, az Adós Banknál vezetett számláiról, illetve a Bank nyilvántartásai, könyvei alapján készült közjegyzői okiratba foglalt ténytanúsítvány tanúsítja, amelynek elfogadására a Felek jelen okirat aláírásával kötelezettséget vállalnak.
Felek/Adós felkéri(k) a jelen okiratot szerkesztő közjegyzőt, vagy egyéb illetékességgel bíró közjegyzőt, hogy a fenti kölcsönből fennálló kölcsön és járulékaik, továbbá egyéb tartozása mértékét, továbbá a fent hivatkozott tényeket, adatokat esetleges végrehajtási eljárás kezdeményezése esetén, a Bank felkérésére az Adósok banknál vezetett számlái, a Bank nyilvántartásai, könyvei alapján és nyilvántartásokba való betekintéssel közjegyzői tanúsítványba foglaltan tanúsítsa, e tekintetben a banktitok megtartásának kötelezettsége alól a felmentést megadják.”

A kereseti kérelem és az alperesek védekezése

- [3] A felperes módosított kereseti kérelmében - egyebek mellett - a kölcsönszerződés fenti kikötése tisztességtelenségének megállapítását kérte a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: rPtk.) 209/A. § (2) bekezdése, valamint a fogyasztóval kötött szerződésben tisztességtelenségnek minősülő feltételekről szóló 18/1999. (II.5.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Korm. rendelet) 1. § (1) bekezdés a), b) és j) pontjaira hivatkozással. A II-III. rendű alpereseket ennek tűrésére kérte kötelezni.
- [4] Az I. rendű alperes a kereset elutasítását kérte; a II-III. rendű

alperes ellenkérelmet nem terjesztett elő.

Az első- és másodfokú ítélet

- [5] Az elsőfokú bíróság ítéletével a keresetet elutasította. Az 1.4. pont keresettel támadott szövegrésze vonatkozásában megállapította, hogy az nem tisztességtelen. A felperes a kölcsönszerződés közjegyzői okiratba foglalásával, a közjegyző előtt a szerződés teljesítésére tett kötelezettségvállalásával feljogosította az I. rendű alperest a közvetlen végrehajtás megindítására. A ténytanúsítvány a végrehajtáshoz szükséges feltétel bekövetkeztét és az aktuális tartozást igazolja. Az adós a tanúsítványra észrevételt tehet, és nincs elzárva attól, hogy a végrehajtási eljárás során követelje a követelés érvényes létrejöttének vizsgálatát, vagy perben kérje a végrehajtás korlátozását vagy megszüntetését. Lehetősége van továbbá arra is, hogy az I. rendű alperes által részére havonta megküldött bankszámla kivonattal szemben fogyasztóvédelmi vagy bírósági eljárást kezdeményezzen.
- [6] Az felperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú ítéletet részben megváltoztatta és megállapította a felek közötti kölcsönszerződés 1.4. pontja [2] pontban idézett rendelkezésének érvénytelenségét, egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.
- [7] Az ítélet tábla megítélése szerint a szerződés I.4. pontjának megjelölt rendelkezéseiben kifejezetten arra tekintettel rögzítették a bank nyilvántartásai és könyvei alapján készült közjegyzői ténytanúsítvány aggálytalan tartalmú bizonyítékként való elfogadását, hogy azt közvetlen bírósági végrehajtás céljára a bank felhasználhassa. A kifogásolt rendelkezés célja a bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvény (a továbbiakban: Vht.) 23/C. § (1) és (2) bekezdésében írt feltételek teljesülésének a biztosítása a bank számára annak érdekében, hogy a követelését tartalmazó közjegyzői okiratot végrehajtási záradékkal lehessen ellátni, és mint végrehajtható okirat alapján az adóssal szemben peres eljárás nélkül is bírósági végrehajtást lehessen lefolytatni. A végrehajtás megszüntetése iránti perben pedig a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: rPp.) 369. § rendelkezései szerint már a felperesnek kell bizonyítani, hogy a tartozása eltér attól az összegtől, amelyet a bank megjelöl. Ebből következően a kölcsönszerződés támadott rendelkezése a bizonyítási teher szabályait megfordítja, ezért az rPp. 209/A. § (2) bekezdése és a fogyasztóval kötött szerződésben tisztességtelennek minősülő feltételekről szóló 18/1999. (II. 5.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Korm. rendelet) 1. § (1) bekezdés j) pontja alapján tisztességtelen.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

- [8] Az I. rendű alperes felülvizsgálati kérelmében a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú ítélet helybenhagyását, másodlagosan a másodfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára utasítását kérte. Állította a jogerős ítélet a szerződéskötéskor hatályos rPtk. 209. § (1) bekezdésébe, 209/B. § (1) és (6) bekezdésébe, valamint Korm. rendelet 1. § (1) bekezdés j) pontjába ütköző módon jogszabálysértő.
- [9] Az I. rendű alperes előadta, a szerződés megkötésekor irányadó rPtk. 209. § (1) és 209/A. § (1) bekezdése szerint a fogyasztó a tisztességtelen kikötést megtámadhatta. Csak a 2006. március 1. után kötött szerződések esetén lehet hivatkozni a fogyasztói szerződés tisztességtelen kikötésének semmisségére. A megtámadási határidőt a felperes elmulasztotta, ezért az érvénytelenség megállapítására az ítéletátlátnak már nem volt jogi lehetősége.
- [10] Érdemben is jogszabálysértő a jogerős ítélet, mert az ítéletátlátna döntését olyan jogszabályi rendelkezésekre alapította, amelyek a szerződéskötés időpontjában nem voltak hatályban.
- [11] Az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg, hogy a közvetlen végrehajthatóság nem a támadott kikötésből ered. Az I. rendű alperes ennek alátámasztására többek között hivatkozott a Vht. 21. §-ában, az rPp. 164. § (1) bekezdésében és a közjegyzőkről szóló 1991. évi XLI. tv. (a továbbiakban: közjegyzői tv.) 111-112. §-aiban írtakra. Előadta továbbá, a kikötés tisztességtelensége azért sem állapítható meg, mivel azt a jogszabály előírásainak megfelelően határozták meg.
- [12] A felperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában fenntartását kérte.

A Kúria döntése és jogi indokai

- [13] A Kúria a jogerős ítéletet az rPp. 275. § (2) bekezdése alapján a felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálta és megállapította, az a hivatkozott indokok alapján jogszabálysértő.
- [14] A Kúria rögzíti, a felülvizsgálati kérelemben olyan jogszabálysértés nem jelölhető meg, amelyre a fél az eljárás során nem hivatkozott (Kúria KGD 2017.119.). Az I. rendű alperes először a felülvizsgálati kérelmében állította, hogy a felperes keresete érdemben nem bírálható el, mert a szerződéskötés időpontjában hatályos rPtk. 209. § (1) és 209/A. § (1) bekezdése a fogyasztó részére csak megtámadási jogot biztosított amit a felperes elmulasztott. A Kúria ezért a felülvizsgálati kérelmet e részében érdemben nem vizsgálhatta. Ha vizsgálni lehetett volna a Kúria utal arra, hogy a fenti érvrendszer a fogyasztói szerződéssel kapcsolatos közérdekű keresetek elbírálásának, egyes kérdésekről szóló 3/2011.(XII.12.) PK vélemény 2. pontjában kifejtetteknek nem lenne alapos.
- [15] A Kúria az EBH2018.G.1. számon közzétett gazdasági elvi

határozatában kifejtetteket változatlanul, minden részletében irányadónak tekinti. Az adott ügyben a perbelivel tartalmilag, a lényegét tekintve megegyező szerződéses rendelkezés tekintetében a Kúria akként foglalt állást, hogy az a bizonyítási terhet a fogyasztó hátrányára nem fordítja meg. Rámutatott, az a szerződéses rendelkezés, amely szerint a pénzügyi intézmény a saját nyilvántartásai alapulvételével jogosult a fogyasztói tartozások kimutatására, és a szerződő felek az e kimutatás alapján készült, közokiratba foglalt ténytanúsítványt tekintik irányadónak, nem minősül joghatályos tartozáselismerő nyilatkozatnak, ezért a bizonyítási terhet a fogyasztó számára hátrányosan nem változtatja meg, és nem korlátozza a fogyasztó jogszabályon alapuló igényérvényesítési lehetőségét sem. Döntésének jogi indokolásában hangsúlyosan hivatkozott az rPtk. 242. §-ában, a hitelintézetekről és pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. tv. 206. §-ában, a Vht. 21. §-ában, a közjegyzői tv. 111. § (1) bekezdésében, a Korm. rendelet 1. § (1) bek. i) és j) pontjaiban írtakra.

- [16] A kereset tárgyát képező szerződéses kikötés értelmében a felperes a közjegyzői ténytanúsítvány elfogadásával egyúttal arról is nyilatkozott, hogy a megjelölt okiratot aggálytalan tartalmú közhiteles bizonyítékként fogadja el. A szerződéses feltétel e külön kitétele ellenére joglemondásként sem volt értékelhető a felperes nyilatkozata. Az egyoldalú joglemondás fogalmi körébe ugyanis az a nyilatkozat vonható, amellyel a jogalany az őt kétségkívül megillető jogosultságról kifejezetten lemond. Az rPtk. 207. § (4) bekezdése értelmében az igényérvényesítésről vagy a vitatásról való lemondásnak félreérthetetlennek és határozottnak kell lennie, nincs helye a nyilatkozat kiterjesztő tartalmú értelmezésének (BH 1993.673.). Rámutat továbbá a Kúria, hogy polgári peres eljárásban a felek eljárási jogaira és kötelezettségeire - idetartozik a tényállítási és bizonyítási kötelezettségük, illetve lehetőségük is, amely peres státuszukból fakadóan a peres felek mindegyikét megilleti - az rPp. közjogi jellegű szabályai az irányadók. Az rPp. kógens szabályait a felek szerződéses autonómiája nem törheti át (Kúria Gfv.VII.30.595/2017/4.).
- [17] Mindezekre tekintettel a másodfokú bíróság az rPtk. szerződéskötéskor hatályos 209/B §. (1) bekezdésének, illetve a Korm. rendelet 1. § (1) bekezdés j) pontjainak téves alkalmazásával állapította meg, hogy a perbeli kölcsönszerződés 4.1. pontjának támadott szövegrésze tisztességtelen szerződéses rendelkezésnek minősül.
- [18] A kifejtettek értelmében a Kúria a jogerős ítélet felülvizsgálattal érintett rendelkezését az rPp. 275. § (4) bekezdése alapján hatályon kívül helyezte, az elsőfokú ítéletet e részében is helybenhagyta.

Záró rész

- [19] Az eredményes felülvizsgálati kérelemre tekintettel a Kúria a pervesztes felperest az rPp. 270. § (1) bekezdése szerint irányadó 78. § (1) bekezdése alapján kötelezte az I. rendű alperes - 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 2. § alapján megállapított - mérsékelt összegű ügyvédi munkadíjából és az általa lerótt felülvizsgálati eljárási illetékből álló másodfokú és felülvizsgálati eljárásban felmerült költsége megfizetésére. A megbízási szerződésben kikötött ügyvédi munkadíj mérséklését a nagyszámú, azonos tényállás alapján indult perben az alperes túlnyomórészt azonos jogi alapokon álló védekezése indokolta. A további alpereseknek a másodfokú, illetve a felülvizsgálati eljárásban költsége nem merült fel.
- [20] A Kúria a döntését tárgyaláson hozta meg.

Budapest, 2018. április 17.

Dr. Vezekényi Ursula sk. a tanács elnöke, Dr. Tibold Ágnes sk.
előadó bíró, Dr. Osztovits András sk. bíró